

**A 3.3. Platforma educationala online pentru sprijin profesional.
Identificare resurse educaționale pentru susținerea educației incluzive de
calitate**

PIEDICI IN INCLUZIUNEA SCOLARA

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARĂ

- ▶ Parcursul elevilor cu dizabilități atrage atenția în societate asupra **impactului educației incluzive** și asupra **obstacolelor** pe care acești elevi sunt nevoiți să le depășească.
- ▶ **Cele mai mari piedici** sunt cele reprezentate de
  - gradul scăzut de accesibilitate
  - atitudinea discriminatorie a reprezentanților comunității.

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARA

- ▶ Abordarea copiilor la vârstele timpurii în funcție numai de trăsăturile standardizate date de vârsta cronologică nu va aduce niciodată o tratare adecvată și corectă în procesul educațional, care este, cu precădere, individualizat și personalizat în educația timpurie.
- ▶ Pentru orice intervenție educativă timpurie este necesar ca fiecare copil să fie cunoscut tocmai prin trăsăturile sale personale.
- ▶ Educația timpurie propune o astfel de **abordare holistică a fiecărui copil**, pentru a identifica punctele sale forte și a sprijini dezvoltarea și progresul lui în toate domeniile personalității.

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARĂ

- ▶ Educatorul trebuie să identifice, la fiecare copil, după modelul celor **patru piloni de dezvoltare** precizat de UNESCO:
- ▶ *Cum este fiecare?*
- ▶ *Ce știe fiecare?*
- ▶ *Ce face fiecare?*
- ▶ *Cum cooperează cu ceilalți?*

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARA

Facilitarea înțelegerii unei educații timpurii care să se adreseze tuturor copiilor presupune luarea în calcul a faptului ca:

- ▶ **Cerințe educative speciale** sunt toate acele nevoi/ cerințe educative întâlnite la copil, pe o perioadă sau alta a dezvoltării sale, care apar din dizabilitate sau din orice alt tip de bariere de învățare (sociale, economice, culturale, geografice) și care, pentru a fi depășite, necesită măsuri, metode și mijloace suplimentare.
- ▶ **Riscul sau situația de risc în copilărie** este un context sau o condiționare de ordin personal, care poate fi o piedică în dezvoltarea copilului. Riscurile copilăriei depind de premisele de la care pornește copilul în viață, de contextul socio-cultural în care crește acesta, dar și de măsurile pe care familia, comunitatea și societatea le pun în aplicare pentru a sprijini adecvat dezvoltarea fiecăruia.
- ▶ **Integrarea educațională** se referă la acceptarea și introducerea copilului cu CES într-o grupă obișnuită, alături de ceilalți copii.
- ▶ **Incluziunea educațională** se definește prin politici dar și printr-un set de practici și atitudini. Incluziunea pune în aplicare egalizarea de șanse și elimină discriminările de orice tip, permițând accesul și participarea tuturor copiilor la educație.

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARA

- ▶ Deși societatea și profilul elevilor s-au schimbat drastic în ultimii 20-30 de ani, **pregătirea cadrelor didactice a suferit doar modificări minore, insuficiente pentru a ține pasul cu schimbările sociale și tehnologice sau pentru a pregăti toți elevii** pentru rezolvarea problemelor relevante din viața acestora.

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARA

- ▶ Dar poate mai puternic decât absența normelor, **sistemul educațional român este învechit când vine vorba de resursa umană** care lucrează în momentul de față în unitățile de învățământ.
- ▶ Încadrându-se în tendințele de la nivelul Europei, **personalul didactic al României este dominat de femei și cadre în vârstă**
- ▶ Marea majoritate a profesorilor români au fost, așadar, **educați și formați înaintea reformelor educaționale majore din anii 1990**, când procesul de predare și învățare era puternic axat pe **memorarea conținutului și reproducerea lui!**

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARĂ

- ▶ **Programele de formare inițială a cadrelor didactice sunt de scurtă durată, cu o pondere redusă a componentei pedagogice** (în comparație cu cea de specialitate) **și puține elemente de practică.**
- ▶ Acest fapt conduce la o situație dificilă pentru **profesorii debutanți**, ei neavând resursele necesare din punct de vedere al metodicii didactice pentru transmiterea cunoștințelor de specialitate (deși sunt specialiști pe un anumit domeniu, nu știu cum să realizeze transferul de cunoaștere către elevi).

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARĂ

- ▶ România **nu deține standarde didactice profesionale**, care să definească la nivel național ce ar trebui să știe și să poată face cadrele didactice.
- ▶ Prin urmare, fiecare proces de evaluare a personalului didactic folosește **criterii diferite de evaluare și recurge în mare parte la alte materiale evaluative**, precum fișa postului și teste, care nu pot evalua întregul set de cunoștințe, abilități și aptitudini importante pentru o activitate didactică eficientă.
- ▶ Standardele ar putea clarifica diferitele dimensiuni ale unui act pedagogic de calitate și ar permite orientarea evaluărilor și a tuturor politicilor didactice spre **competențe esențiale** predării eficiente și implementării noului curriculum.

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARA

- ▶ Viitorii profesori fac mai **puțină practică pedagogică (78 de ore)** decât în toate celelalte țări europene, cu excepția uneia, și chiar mult mai puțină decât în țări precum Regatul Unit, unde cadrele didactice au până la 1.065 de ore de practică, sau Lituania, unde acestea beneficiază de până la 800 de ore (Comisia Europeană, 2013).
- ▶ Viitoarele cadre didactice din învățământul liceal urmează un an universitar de cursuri profesionale, similar cu numeroase alte țări europene, dar au tot un număr limitat de ore de practică pedagogică: 120 de ore comparativ cu până la 1.065 de ore în alte state europene, după cum am indicat mai sus (Comisia Europeană, 2013).

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARA

- ▶ Potrivit datelor, modulele sunt teoretice, oferă o pregătire limitată în tehnici moderne de predare și evaluare și **nu acoperă corespunzător teme importante, cum ar fi lucrul cu elevii în situație de risc sau integrarea copiilor romi și a celor cu cerințe educaționale speciale**

(Raportul OECD 2017)

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARĂ

- ▶ **Formarea inițială a cadrelor didactice nu asigură însușirea competențelor care permit mai apoi gestiunea socio-emoțională a copiilor și a tinerilor.**
- ▶ **Aceasta nu oferă posibilitatea pregătirii pentru rolul de diriginte.**

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARA

- ▶ **Mentoratul**, care ar trebui să joace un rol important în inserția tinerilor profesori nu funcționează cum ar trebui!!!
- ▶ De multe ori, cadrele didactice debutante fie nu au un mentor, fie au alocat un mentor ca o formalitate „teoretică”.
- ▶ În fiecare unitate de învățământ există **profesorii metodiști** care au, în teorie, acest rol.
- ▶ Chiar dacă mentoratul este recunoscut ca fiind o componentă esențială și în România se implementează programe de acest tip de aproape 20 de ani (statutul personalului didactic specificând chiar și obligativitatea supervizării profesorilor în stagiatură) sistemul pare să nu fie, în continuare, funcțional!!!

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARĂ

- ▶ **Rolul de formator sau de consilier nu aduce niciun fel de stimul suplimentar cadrelor didactice** (de ex. în modul de încadrare, salarizare, etc), ceea ce limitează și dorința cadrelor didactice de a participa la aceste programe, pe lângă faptul că **România are una dintre cele mai mici salarii din UE pentru meseria de cadru didactic.**
- ▶ Dacă un candidat după intrarea în sistem dorește să câștige mai mulți bani, și drept urmare își ia noi roluri și responsabilități, acesta va duce doar la o creștere a volumului de muncă nu și cel al remunerației.

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARA

- ▶ Exista **grupuri de voluntariat** care suplinesc funcția de profesor în cazurile copiilor care sunt imobilizați în spital sau la domiciliu din motive medicale pentru perioade îndelungate, dar nu sunt inițiative cu impact considerabil.
- ▶ De asemenea, deși se poate face voluntariat în școli, acest lucru nu este o practică des întâlnită.
- ▶ Lipsește o baza de date concretă a școlilor care acceptă profesori voluntari, precum și o bază a celor care și-ar oferi serviciile în regim pro-bono.
- ▶ Practica este însă una reală în programele și centrele de after-school unde profesori pensionari voluntariază pentru a sta cu copiii și a-i ajuta la teme.

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARA

- ▶ Legea definește **formarea continuă și ca un drept, dar și ca o obligație**, în care cadrul didactic are obligația de a acumula în perioade a câte 5 ani (după data promovării examenului de definitivat în cazul primului ciclu) **90 de credite transferabile**.
- ▶ Această incertitudine lasă mult loc de interpretat la cum exact ar trebui să se desfășoare formarea continuă, și toată responsabilitatea este pusă pe umerii cadrelor didactice.
- ▶ În lipsa unei îndrumări sau coduri de bună practică, formarea continuă se face după preferințele personale ale cadrului didactic, care vizează de multe ori reducerea efortului obținerii acestor credite și nu creșterea competențelor didactice

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARA

- ▶ Cele 90 de credite pot fi obținute din multiple surse, câteodată participând la cursuri cu relevanță scăzută pentru procesul educativ sau al dezvoltării personale. **Faptul că este și drept și obligație duce la o situație în care, cursurile se țin dar participarea există doar pe hârtie, profesorii termina un curs de 8 ore în 2.**
- ▶ În afară de formarea continua sistemul legislativ **nu recunoaște alte forme de dezvoltare profesională cum ar fi coaching-ul sau shadowing-ul, voluntariatul în domenii relevante etc.**
- ▶ Unii profesori spun că deși există cursuri acreditate la Casa Corpului Didactic pe care le pot urma, chiar și la prețuri accesibile, multe dintre acestea **nu conțin informație la zi și nu mai sunt utile pentru predarea la clasă.**

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARĂ

- ▶ **Participarea cadrelor didactice la programe de formare continuă este adeseori o alegere personală și se bazează în mare măsură pe nevoia de acumulare de credite de formare continuă, și mai puțin pe îmbunătățirea procesului educativ (de multe ori programele corelează în mică măsură cu nevoile instituțiilor de învățământ și sunt plătite adesea de către profesorii participanți).**

PIEDICI în INCLUZIUNEA SCOLARĂ

- ▶ Fiecare cadru didactic, odată ajuns în învățământ este **pe cont propriu** și își construiește lecțiile folosindu-se de resurse pe care le descoperă și adaptează singur, la specificul copiilor, unica îndrumare venind de la alte cadre didactice tot la inițiativa profesorului!!!!